

Biserica „Sfinții Părinți Ioachim și Ana” din centrul comunei Boroaia

Dr. Marian MOȘNEAGU^[1]

„SFÂNTUL” DE LA BOROAIA ȘI SECURITATEA

Chiar dacă sunt plecat din comuna mea natală de la frageda vârstă de 15 ani, când destinul mi-a călăuzit pașii spre țărmul mării, nu pot să nu exalt cu gândul la cele întâmplare la Boroaia, înainte și chiar și în absența mea. Se întâmpla la începutul anilor '80, când, cadet fiind în Institutul de Marină din Constanța, abia așteptam să revin pe aceste meleaguri. Unde, fără alternativă, musai coboram din autobuzul cu care veneam dinspre Suceava, timorat de asaltul privitorilor din fața restaurantului ori a magazinului mixt, curioși să admire o uniformă de marină în garnizoana „satului cu generali”, treceam smerit prin fața bisericii și mă prezentam rituos șefului de post, pentru vizarea ordinului de serviciu.

Deși părintele Ioan Argatu plecase din comună încă din anul 1972 și, mai mult ca sigur, cel puțin o dată, asistasem împreună cu mama la una din slujbele sale, nu pot decât să mă consider mândru de cel puțin două evenimente importante din viața boroaienilor.

Astfel, pe durata vizitei sale în România (15-26 iunie 1982) și a periplului ecumenic efectuat în Moldova, luni, 21 iunie 1982, plecând din Suceava spre mănăstirile din ținutul Neamțului, Prea Fericitul Patriarh Diodor al Ierusalimului, însoțit de Prea Fericitul Patriarh Iustin și un grup de ierarhi și clerici ai Bisericii Ortodoxe Române (BOR), a poposit în comuna suceveană Boroaia, unde au admirat frumoasa biserică parohială, ctitorită prin osârdia părintelui arhimandrit Ilarion Argatu.^[2]

Un an mai târziu, între 11 și 17 octombrie 1983, BOR a primit vizita Sanctității sale Pimen, Patriarhul Moscovei și al întregii Rusii. În acest context, miercuri, 12 octombrie, însoțit de Prea Fericitul Părinte Iustin și alți ierarhi ai BOR, oaspetele a vizitat așezăminte monahale din județele Suceava și Neamț.

“... în drum spre mănăstirile din zona Neamțului, vizitatorii s-au oprit la parohia Boroaia, de lângă Fălticeni, unde au fost întâmpinați de credincioși îmbrăcați în costume naționale.

Vizitând această monumentală biserică parohială, împodobită cu picturi și mobilier de înalt gust artistic, Sanctitatea Sa, Patriarhul Pimen și-a exprimat deosebita satisfacție de a intra într-un locaș de închinare, ctitorie a Prea Fericitului Părinte Patriarh Iustin, precum și de a lua contact cu viața bisericească a credincioșilor acestei parohii rurale.”^[3]

Printre personalitățile care au dus faima comunei pretutindeni în țară și peste hotare – de la reputatul academician biolog Petre Jitariu la ilustrul filolog Paul Miron -, preotul Ioan Argatu (1913-1999) a creat în jurul său o adevărată legendă. Pentru că renumitul clarvăzător și exorcist al epocii postbelice a fost, cu adevărat, un fenomen și un simbol al ortodoxiei.

Cetățean de onoare al comunei Boroaia, își doarme somnul de veci în frumoasa biserică ctitorită în centrul acesteia, cu eforturi și o luptă continuă cu autoritățile, motiv pentru care avea să fie o țintă permanentă în vizorul Securității.

ANI DE SURGIUN ȘI PRIGONIRE

Chiar dacă viața și operele sale de binefacere, ca și patimile îndurate de-a lungul vieții au fost și continuă să fie prezentate de diverși autori în numeroase lucrări biografice, monografii, interviuri etc, curiozitatea m-a determinat să identific motivele pentru care Securitatea a irosit atâta energie, timp și resurse pe urmele sale.

“Timp de 17 ani pribegise prin tot felul de locuri tănuite, urmărit fiind de autoritățile unei lumi lipsite de Dumnezeu, fiindcă nu voise să facă nici un compromis cu sufletul său – subliniază profesorul Paul Bălan, unul dintre fiii duhovnicești ai marelui duhovnic.

A fost nevoit să-și părăsească familia numeroasă, preot fiind pe atunci în comuna Boroaia – Suceava, încredințându-și copiii și pe doamna preoteasă Georgeta purtării de grijă a lui Dumnezeu, Cel Care nu i-a părăsit niciodată, ajutându-i permanent în fel și chip.

Singura sa politică era Evanghelia Domnului, Biserica și Împărăția cerească: «Căutați mai întâi Împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate celelalte se vor

adăuga vouă».”^[4]

În „Sinteza în acțiunea de urmărire locală dusă asupra fugarului intern Argatu Ioan”, datată pe 17 noiembrie 1962, redactată de căpitanul N. Dorneanu, șeful Secției a II-a din cadrul Direcției Regionale Suceava a Ministerului Afacerilor Interne, cu conținutul Strict Secret, contrasemnată de lucrătorul operativ locotenentul major V. Ionescu, se precizează: „Organele Secției raionale M.A.I. Fălticeni au deschis acțiune de urmărire locală asupra fugarului intern Argatu Ioan.

Acesta este originar din comuna Valea Glodului, raionul Fălticeni, regiunea Suceava.

O perioadă de timp a funcționat ca preot în comuna Ciumulești, apoi în comuna Boroaia, raionul Fălticeni, unde a avut ultimul domiciliu.

În anul 1948, fiind chemat la Postul de jandarmi din comuna Boroaia pentru a da o declarație, a refuzat să se prezinte. Deși a mai fost chemat de câteva ori, nu s-a prezentat și fiindu-i teamă ca să nu fie arestat, a dispărut de la domiciliu devenind fugar, poziție în care se află și în prezent^[5].

De menționat este faptul că fugarul a fost legionar în 1940, iar după 1944 se manifesta dușmănos împotriva partidelor democratice.

Fugarul are în comuna Boroaia pe soția sa Georgeta, de asemenea mai are trei băieți^[6] și o fată^[7]. Cel mai mare a terminat cursurile Școlii de călugări de la Mănăstirea Neamțului, doi băieți urmează în prezent aceste cursuri, iar fata este căsătorită în orașul Câmpulung Moldovenesc cu un tânăr preot, care a absolvit și el cursurile de la Mănăstirea Neamțului.

Deși soția fugarului nu a avut nici un serviciu, totuși ea și-a întreținut copiii, atât din pământul pe care-l poseda, cât și datorită ajutorului material primit din partea unor rude ale ei sau diferiți cetățeni din raionul Fălticeni, care l-au cunoscut anterior pe fugar.

Pe lângă soția fugarului și alte rude și cunoștințe ale acestuia au fost dirijați agenții Ștefănescu Gheorghe, Rovaru Gheorghe, Florică Ioan, Roșca Mihai și Todică Ioan.

Prin dirijarea acestora s-au obținut următoarele informații:

Agentul «Roșca Ioan», într-o notă informativă furnizată în 22 martie 1962, semnala că într-o discuție avută cu fratele său, acesta i-a destăinuit că fugarul se adăpostește la Schitul Icoana de lângă Mănăstirea Neamțului, unde este vizitat de diferiți locuitori din comuna Boroaia. El este păzit de călugării din schit și la el pot intra doar oamenii lui de încredere.

În urma acestei semnalări s-a făcut o deplasare la raionul Piatra Neamț, fiind dirijată chiar agentura la

Preotul Ioan Argatu cu membri ai Consiliului parohial Boroaia

Schitul Icoana, însă nu s-au putut confirma suspiciunile inițiale.

Agentul «Todică Ioan» informa că în anul 1959, într-o discuție avută cu numitul Mihăilescu din comuna Oniceni, acesta i-a spus că fugarul ar fi fost în străinătate, iar din 1954-1956 ar fi în țară și lucrează ca spion.

Agentul «Iorgulescu», tot în anul 1959, informa că într-o discuție avută cu numita Rusu Maria, aceasta i-a spus că a ascultat la Radio «Vocea Americii» și a auzit cum odată a vorbit la acest post fugarul Argatu Ioan, care afirma că este sănătos și trăiește bine și se află în S.U.A.

Într-o declarație dată în anul 1960 organelor noastre, numitul Constantinescu Varlaam arată că știe că fugarul s-ar afla ascuns la socrul său din comuna Drăgănești, raionul Târgu Neamț, regiunea Bacău. Acest lucru îl știa de la numitul Ghițescu Gheorghe.

Fiind anchetat Ghițescu Gheorghe, în anul 1960, acesta a declarat că cunoaște acest lucru de la fratele său vitreg, Ghica Ion Vasile, și anume că fugarul s-ar ascunde în comuna Boroaia și va ieși la lumină atunci când se va schimba regimul.

În anul 1961, numitul Bârleanu Mihai, activist de partid, a declarat că știe de la unele persoane din comuna Boroaia că fugarul ar domicilia în prezent la un schit de călugări de la Pădureni, raionul Focșani, unde este călugăr și ar trăi sub alt nume și că vine periodic acasă. Bârleanu M. mai declară că despre acest ultim fapt ar cunoaște și numitul Lazăr Gheorghe, agricultor, care are casa așezată în spatele grădinii casei soției fugarului și el ar fi folosit ca intermediar de fugar când vine acasă la soția sa.

În discuțiile avute cu agentura organelor noastre, soția fugarului susține că nu mai știe nimic despre soțul ei de când acesta a fugit de acasă, confirmând faptul că este ajutată cu alimente de diferite rude din raionul Fălticeni.

Întrucât din aceste date se desprinde concluzia că

fugarul se află în țară și este posibil să se ascundă fie în raionul Fălticeni, fie în raionul Târgu Neamț, regiunea Bacău, s-au preconizat a se lua următoarele măsuri mai importante:

Dirijarea temeinică a agentului Ștefănescu Gheorghe pe lângă numitul Preotescu din satul Ioneasca, comuna Ciumulești, raionul Fălticeni, care deși a afirmat față de agent că nu cunoaște unde se ascunde fugarul în prezent, și-a manifestat îngrijorarea că în cazul când fugarul va fi prins, vor fi arestați și cei care l-au sprijinit pe fugar, ceea ce denotă că acesta cunoaște ce persoane l-au sprijinit pe fugar și eventual locul unde acesta se ascunde în prezent.

Pentru aceasta, agentul în discuțiile cu Preotescu va afirma că nu li se poate face nimic celor care l-au sprijinit sau l-ar sprijini pe fugar, din moment ce acesta nu a fost condamnat.

Agentul va fi îndrumat să apară în fața lui Preotescu ca un fost prieten al fugarului, astfel ca în virtutea acestei prietenii Preotescu să destăinuie față de agent tot ce știe de fugar. De asemenea, agentul nostru va apărea ca un om de încredere și cu posibilități materiale pentru a-l găzdui pe fugar dacă i-ar solicita cineva.

De asemenea, agentul va fi dirijat și pe lângă Grigoraș Pavel, președintele G.A.S. din sat, fost jandarm, în prezent candidat P.M.R., care este văr cu soția fugarului și pe care o sprijină material, fiind vizitată deseori de acesta.

Dirijarea agentului pe lângă Mihăilescu Silvestru din același sat, sfătuitor de taină al unui alt fugar, care i-a povestit fugarului metodele întrebuintate în ascunderea aceluia fugar și care ar fi posibil să-l ascundă și pe fugarul Argatu în prezent sau să dea indicații rudelor acestuia pentru a-l ascunde.

Dirijarea agentului Petrescu, preot în comuna Valea Glodului, raionul Fălticeni, pe lângă un membru din consiliul parohial, rudă cu soția fugarului și care este vizitată de aceasta. Întrucât agentul este în bune relații cu această rudă a fugarului, să caute a stabili ce cunoaște această rudă sau soția fugarului despre el.

Se vor efectua investigații asupra numitului Lazăr Gheorghe, vecin cu soția fugarului, pentru a se stabili dacă acesta poate fi audiat și, în caz afirmativ, se va trece la audierea lui. Dacă în procesul audierii acesta va confirma suspiciunile existente, va fi recrutat ca persoană de încredere.

Se va lua legătura cu raionul Târgu Neamț, pentru a se încadra informativ Schitul Icoana și a se stabili dacă fugarul se ascunde în acest loc.

Tot prin acest raion, cu ajutorul agenturii vor fi încadrate informativ rudele soției fugarului, domiciliat în comuna Drăgănești, pentru a se stabili dacă fugarul nu se ascunde la acestea.

Vor fi trasate sarcini agenturii din comuna Boroaia, Valea Glodului și Ciumulești cu scopul de a semna de urgență apariția fugarului în aceste locuri pentru a se lua măsuri de acoperirea sa.

Se va analiza utilitatea deplasării lucrătorului operativ la raionul Târgu Neamț pentru a verifica materialele obținute și luarea de noi măsuri, în cazul când există suspiciunea că fugarul se află ascuns în acest raion”^[8].

În Raportul datat 10 ianuarie 1969, șeful Postului de Miliție Boroaia informa Inspectoratul Județean de Securitate Suceava: „În cursul anului 1925 a venit în comuna Boroaia ca preot numitul Argatu Ioan din comuna Valea Glodului.

De la venirea sa în comuna Boroaia, în colaborare cu credincioși din satul Boroaia, s-a hotărât să construiască o biserică în centrul comunei, întrucât cea existentă era prea mică. În urma acestui fapt, Argatu a reușit să strângă o anumită sumă de bani cu care s-a construit temelia la biserică și cumpărat cărămida necesară.

Prin faptul că în satul Boroaia mai era un alt preot cu numele [Ștefan] Rafael (ce este decedat din anul 1941), localnic din această comună și prin faptul că Argatu vroia să construiască o altă biserică și atrăgea întreaga masă de credincioși, s-a ivit o neînțelegere între ei, din care cauză Argatu nu a mai reușit să construiască biserică, cărămida a fost vândută iar temelia a rămas până în prezent pe care nu s-a mai construit nimic, datorită faptului că Argatu în perioada 1948-1963 a fost fugar.

Din anul 1963, după ce Argatu a fost scos de către organele de securitate și pus în libertate, a început din nou antrenarea credincioșilor și antrenarea lor să înceapă construcția bisericii.

În cursul anului 1967, întreg consiliul parohial din centrul comunei a fost antrenat pentru a merge pe la fiecare cetățean numai din satul Boroaia și fiecare s-a înscris să dea pentru construcția bisericii de la 500-2000 lei, în care sens au făcut tabele nominale cu sumele de bani cu care s-au înscris cetățenii să-i doneze, totalizând 350.000 de lei.

La începutul anului 1968, în baza acestor tabele a început să strângă bani de la oameni, pe baza unor chitanțe tip de către casierul bisericii Scripcaru Gheorghe, fost jandarm ce figurează în baza operativă.

În acest mod au strâns suma de 200.000 lei cu care au cumpărat cărămida pentru biserică de la o fabrică din orașul Târgu Neamț, cărămidă ce este depozitată în curtea bisericii. Au mai cumpărat două vagoane de var, care este stins, a colectat 20 m.c. brut de material lemnos din comuna Mălini și Drăcenii, tot pentru construcția bisericii, material ce este adus.

Cu banii colectați de la cetățeni a împrumut locul unde se va construi această biserică (pe temelia deja

Preotul Ioan Argatu la Mănăstirea Neamț

construită) cu un gard de beton și fier ce se ridică la o valoare de aproximativ 80.000 lei.

În cursul lunii decembrie 1968, în urma cererilor făcute atât de preot cât și de cetățenii din comună la organele de partid ca să le dea autorizație pentru construcția bisericii, de la început nu au obținut nicio aprobare, dar până la urmă Consiliul Popular al Județului Suceava a dat autorizație de construcție acestei biserici, în urma cărui fapt preotul cât și consiliul parohial de conducere și-au luat angajamentul să dea materiale de construcție în valoare de 180.000 lei pentru construcția Căminului cultural, ce se va începe tot în centrul comunei în vara anului 1969, în care sens s-a făcut un angajament între preot și directorul Căminului cultural Boroaia Berariu Constantin, întrucât amândoi au fost la Consiliul Popular Suceava când li s-a dat autorizația pentru construcția bisericii.

În primăvara anului 1969 este vorba că va începe construcția bisericii, ce se ridică până la suma de 600.000 lei. În prezent se duce munca de către cetățeni din satul Boroaia pentru continuarea strângerii de fonduri bănești pentru procurarea materialelor de construcție, cât și a meșterilor ce vor executa construcția.

În special cetățenii din comuna Boroaia și din alte localități, de când a fost pus în libertate acest preot, este

considerat de oameni ca un preot sfânt, datorită cărui fapt vin cetățeni la el din diferite localități pentru a le face anumite slujbe cu scopul de a scăpa de unele greutăți, vindecarea unor boli etc.

Zilnic vin cetățeni din alte localități câte 5 persoane, în unele cazuri sunt la el câte 10-15 persoane, care sunt găzduite de alți cetățeni din cadrul comunei. Pentru slujbele ce le face, preotul primește anumite sume de bani, alimente etc.

În timpul cât vin la acest preot, cetățenii îi trimite la magazinul universal să cumpere unele alimente ca ulei, zahăr, biscuiți, alimente ce sunt lăsate lui ca drept plată pentru slujbele făcute, iar la unii care i se pare lui dintre cei vin la el, îi servește cu alimentele primite de la alți cetățeni. Prin acest procedeu caută să atragă cât mai mulți credincioși să vină la el.

În ultimul timp nu avem materiale din care să rezulte că acest preot ar desfășura o activitate dușmănoasă împotriva statului nostru.^[9]

URMĂRIREA CONTINUĂ...

Suntem în anul 1970 și la Boroaia agitația persistă în jurul proiectului construcției noii biserici din centrul comunei. Preotul Ioan Argatu, urmărit timp de 16 ani de organele de securitate pentru activitate antidemocratică, continuă să fie „lucrat prin supraveghere informativă generală”.

Printr-un amplu raport cu caracter Strict Secret, datat 25 martie 1970, plutonierul Gheorghe Nicolăică, șeful Postului de Miliție Boroaia, îl informează pe căpitanul Eugen Cerlinca din Inspectoratul Județean de Securitate Suceava în legătură cu activitatea preotului Ioan Argatu. După ce prezintă cronologic evoluția derulării acestui proiect, șeful de post are o dilemă: „În ziua de 25 martie 1970

Preotul Ioan Argatu cu un grup de credincioși boroieni

am fost chemat la activistul PCR din comuna Boroaia, pe nume [Vasile] Pătrăuceanu, și mi s-a dat dispoziție să interzic acestor cetățeni de a mai umbla prin comună să colecteze de la oameni bani, alimente și materiale de construcție pentru biserică. În această privință raportează să ne dați dv. unele indicații, ce măsuri putem lua, ținând cont că, pe de o parte, de la biserici li se solicită să dea bani pentru construcția căminului cultural, pe de altă parte ni se dă dispoziție să interzic colectarea banilor de către unele persoane numite în acest scop de conducerea bisericilor din satul Boroaia și Moișa.”^[10]

Cât privește familia preotului Argatu, acesta „are trei băieți și două fete; băieții i-a făcut preoți pe toți, iar fetele le-a căsătorit cu bărbați care sunt preoți. Plus de aceasta, pentru unii părinți din comuna Boroaia care nu au posibilități să poarte copiii la școli, el le dă bani să urmeze o școală, în special la fete.

După ce termină școala, le propune și le caută bărbați, care sunt preoți, cu care să se căsătorească. În acest mod a procedat cu o fată a lui Pintiliescu Constantin, care în prezent este căsătorită cu un preot.

Acum dă bani la o fată a lui Săftian Natalia, și la o altă fată mai mică a lui Pintiliescu Constantin, care este decedat, ca părinții să le poată purta la liceu sau facultate.”^[11]

LA MĂNĂSTIREA ANTIM

După decesul soției sale, presbitera Georgeta, pe 4 mai 1972, care este înmormântată în biserica „Sfinții Părinți Ioachim și Ana”, împotriva dispoziției protopopului Gheorghe Baltag de la Fălticeni, pe 1 decembrie 1972 Ioan Argatu este transferat de la parohia Boroaia la Mănăstirea Antim din centrul Capitalei, ca preot slujitor. De aici spera ca în toamna anului 1973 să fie trimis ca reprezentant al Bisericii Ortodoxe Române la Ierusalim.

De asemenea, i se permitea ca o dată pe lună să se deplaseze la Boroaia pentru a urmări stadiul construcției bisericii.

În 1973 P.F. Patriarh Justinian Marina^[12] i-a aprobat intrarea în monahism, după care părintele stareț Sofian Boghiu l-a tuns în monahism cu numele de Ilarion.

Cunoscut ca „un element foarte mistic și cu relații suspecte în rândul unor persoane”, ca urmare a schimbării de domiciliu, urmărirea

sa a fost preluată prompt de Inspectoratul de Securitate al Municipiului București.

Prin adresa nr. 0048449 din 10 septembrie 1974, colonelul Aurel Mihalcea, șeful Securității Județene Neamț informa Direcția I din Ministerul de Interne asupra faptului că „Preotul Argatu Ioan din București întreține relații suspecte cu elemente din Roman și alte localități din țară, cunoscute ca militanți activi ai Asociației religioase interzise «Oastea Domnului». Activitatea acestora constă în preocupări permanente pentru obținerea de materiale mistico-dușmănoase, de îndoctrinare și atragere de noi aderenți”^[13].

Pe 17 octombrie 1974, printr-o scriere olografă care lasă să se întrevadă erudiție și un spirit de observație aparte, sursa „Octav” din Mănăstirea „Antim” îl caracterizează pe Ioan Argatu într-o notă mai mult decât favorabilă: „Venind la Biserica Antim, după aproape un an de zile a devenit călugăr, primind numele de Ilarion.

Aflându-se de venirea lui aici, lumea a început să-l caute și aici, însă nu în măsura în care îl căuta la Boroaia.

De ce îl caută lumea pe acest preot?

Pentru rugăciunile zilnice pe care le citește celor care au nevoie, și pentru sfaturile pe care le dă, răspunzând la diverse probleme sufletești ale credincioșilor.

Ce fel de probleme i se pun? Probleme personale, de conștiință, probleme familiale, de relații sociale. [...]

Vin cu felurite probleme, pe care nu și le pot rezolva singuri, își spun necazurile și așteaptă un răspuns. Unii sunt îndrumați la medic, la spital sau în justiție. Alții sunt îndemnați să renunțe la anumite apucături rele și li se recomandă ce trebuie să facă efectiv, pentru a-și reface familia,

pentru a-și redobândi sănătatea, pacea, optimismul și dragostea de muncă. Pentru toate acestea – ca să ascuți pe fiecare și să-i răspunzi la problema lui, trebuie multă răbdare și multă experiență.

Preotul Ioan Argatu are aceste însușiri, ascultând pe fiecare cu răbdare, chiar dacă este foarte obosit, și-i dă sfaturile pe care le socotește necesare, și care de obicei mulțumesc pe mulți din cei ce îi solicită ajutorul. Unii dintre aceștia, ca recunoștință pentru ajutorul primit, contribuie și pentru lucrările sale de la biserica din Boroaia. Părintele le notează numele și împreună cu suma respectivă, le trimite pentru înregistrare și pomenire, la Boroaia. [...]

Ca portret sufletesc, susnumitul este un om liniștit, umil, răbdător, generos. Deși duce o viață foarte austeră, este foarte activ și răspunde cu voie bună la toate solicitările ce-i revin.

Nu este ostil actualei ordini sociale din țara noastră.

Ca preot, se dăruiește continuu în slujba aproapelui, și marea lui dorință rămâne încă terminarea lucrărilor la biserica din Boroaia.”^[14]

Pe 26 decembrie 1974, sursa „Pavel”, tot din interiorul obștei Mănăstirii Antim, descrie programul zilnic al duhovnicului Ilarion Argatu: „La orele 6 dimineața face sfințirea apei în incinta capelei Antim, după care urmează dezlegări, deschiderea cărții ca să-și vadă fiecare norocul (!), primirea diferitelor articole, ca chiloți, cămăși, cravate, ciorapi, batiste etc, obiecte care îți dau impresia, când le vezi împăturite pe sub Sf. Masă în altar sau prin diferite locuri din altar, că se strâng lucrurile ca să se dea la spălat.

În afara bisericii primește diferite persoane la chilia sa. În antreul chiliei când intri, îți dă impresia că-i sala de așteptare de la o gară. Vin persoane bune și persoane rele,

ca cerșetori, unii spun că sunt din satul lui și nu primește decât câte o persoană în chilia lui.”^[15]

Pe 3 iunie 1975, aceeași autentică iscoadă „Pavel” declară: „În continuarea celor referate asupra activității părintelui Ilarion Argatu, reîmprospătăm cele spuse mai înainte; că vinde sau distribuie cărți interzise și de biserică, ca de pildă «Visul Maicii Domnului», «Epistolia» etc. Zilnic vin persoane din toate colțurile țării, găzduiesc la Sfinția Sa, îi ține clandestin zile și nopți de-a rândul, preoți stilști și multe alte persoane suspecte.

Slujbele le lungeste până pe la 22-23, ceea ce contravine bunei paze a odoarelor din incinta Complexului Antim.

În biserică, la slujbele lui particulare, deschide Sfânta Carte sau Evanghelia. Acuma mulți nu-i știu numele dar spun și întrebă: «- Unde-i preotul care deschide Cartea?»

În orice caz, ar fi bine să se ia măsurile cuvenite de autoritățile bisericești pentru a se pune capăt acestor credințe deșarte practicate de părintele Argatu și să nu mai facă slujbe particulare cu interes pecuniar personal.

Din toate vizitele care i se fac de diferiți credincioși veniți din toate unghiurile țării, am înțeles că Sfinția Sa are antene în toate aceste unghiuri, care îl informează și părintele Argatu suportă deplasările acestor antene, și aceste antene duc vești că părintele Argatu a mai făcut o minune sau o vindecare miraculoasă.

Ce privește chilia Sfinției Sale, este vizitată în miez de noapte de un așa-zis nepot al Sfinției Sale cu încă un prieten. Pe la orele 24.30 m-am întâlnit cu acest nepot care a intrat prin ușile încuiate, venind la părintele Argatu.

Vine nepoata lui cu sacoșe și le dă ulei, zahăr etc. Apoi alte persoane

puse în legătură cu acești nepoți scot ofrandele din biserică și le trec peste poarta mănăstirii. [...]

Sunt atâtea afaceri ale părintelui Argatu, care nu mai știe cum să facă ca să ciupească un ban...^[16]

O dispută cu părintele Irineu Iurașcu și părintele Paisie, administratorul Complexului Antim, cauzată de faptul că aceștia închideau poarta de acces după ora 20, anchetată de inspectorul patriarhal Octavian Popescu de la Biserica Elefterie, amplifică tensiunea dintre zidurile mănăstirii.

În aceste împrejurări tot mai ostile, părintele Argatu a solicitat să i se aprobe plecarea la Ierusalim sau, după caz, fie postul de preot la Biserica Sapienței din București, în locul răposatului preot Constantin Sârbu, fie să candideze pentru postul de eclesiast la Catedra Episcopiei din orașul Roman.

EXILAT LA CĂLDĂRUȘANI

Pe 3 martie 1976, sursa „Gheorghe Riuleț” informa: „În urma unei cercetări făcute de episcopul vicar Antonie, părintele Patriarh a dispus trecerea părintelui Ioan (Ilarion) Argatu de la Mănăstirea Antim din București la Mănăstirea Căldărușani din jud. Ilfov pe data de 1 februarie 1976.

Ordinul de trimitere la sus-numita Mănăstire a fost înmănat de autoritatea bisericească părintelui Argatu abia la 12 februarie 1976. Din această măsură disciplinară părintele Argatu pozează ca victimă a invidiei și intrigilor călugărești din Mănăstirea Antim.

Câteva credincioase împreună cu câțiva bărbați au încercat să-l apere pe părintele Argatu, intervenind la Arhiepiscopia Bucureștilor pentru menținerea lui în continuare ca preot la Mănăstirea Antim. Insuccesul acestora l-a determinat pe părintele Argatu să se prezinte starețului Maxim Mereanu la Căldărușani, solicitând o permisie de 10 zile. Expirând cele 10 zile, a solicitat concediu de odihnă pe 1976.

Întâlnindu-l pe Dealul Patriarhiei pe părintele Argatu, cu multă amărăciune mi-a spus că «Dacă nu voi putea găsi un loc să-mi convină, voi trece la stiliștii de la Slătioara». «Dar nu uita, Părinte – i-am spus – că autoritatea bisericească în cazul acesta va trece la sancțiunea cea mai aspră împotriva dumitale pentru neascultare: caterisirea», răspunzând «N-au decât s-o facă, nu mă mai interesează». Tot în acest chip i-a declarat și exarhului Paulin Lecca.

Părintele Argatu este într-adevăr un preot nesupus disciplinei preoțești, socotind că numai ce face el este demn de admirat. Mândria și iubirea banilor sunt cele două cărări pe care umblă părintele Argatu. Lumea neștiuitoare socotește că părintele Argatu este sfânt, că

este un mucenic nu numai al autorității bisericești dar și de stat, întrucât el se plânge unora dintre admiratorii săi de suferințele ce le-a avut și încă le mai are din partea unor autorități de stat. Nu este sincer nici cu oamenii nici cu Dumnezeu.

În ziua de 2 martie a.c. a reapărut în București.^[17]

Lucrat în cadrul „dosarului de problemă”, pe 17 iulie 1976 sursa „Anghel” informa cu privire la preotul Ilarion Argatu: „În Mănăstirea Căldărușani de câteva luni de zile este adăpostit monahul Ilarion Argatu, acel care a fost slujitor la Mănăstirea Antim din Capitală, urmărit de autoritățile de stat ale județului Neamț pe fost preot I. Argatu de la parohia Boroaia.

Acolo, în mănăstire, este deosebit de ceilalți monahi. Viața lui diferă. Are pe lângă dânsul niște rude – spune nepoata etc.

Ceea ce e de remarcat și care într-o măsură face scandal față de ceilalți viețuitori este faptul că vin la dânsul mulți bărbați și în special multe femei, cu care rămâne după slujba din biserică cu ei. Ce le-o fi făcând, nu se știe. Singur numai el cu ei rămâne. Și asta starețul Maxim Mereanu tolerează.

Erau femei tinere de pe valea Moldovei, de pe apa Bistriței și de la Măneciu, jud. Prahova, de pe apa Teleajenului. Se țineau de el ca muștele după hoit.^[18]

CERNICA – ULTIMA ESCALĂ

Ultimii 19 ani de viață pământească (1980-1999) avea să-i petreacă la Mănăstirea Cernica, „fiind deopotrivă de iubit «frățește» și de zavistuit «prietenește»^[19]. Și unde avea să îndure nenumărate alte șicane, inclusiv ostilitatea nepotului său de văr.

În urma avertismentelor primite din partea starețului mănăstirii și a solicitării insistente de a înregistra persoanele care îl frecventau zilnic, în noiembrie 1978 Ilarion Argatu este mutat la Mănăstirea Cernica. „La noul loc de muncă are clientelă multă, îndeosebi femei, dând dovadă de foarte mult misticism” - avea să informeze prompt, pe 5 noiembrie 1978, sursa „Păstorul”.

Pe 2 aprilie 1981, sursa „Emanuel” preciza: „Pe la sfârșitul lui februarie sau începutul lui martie a.c., la Căldărușani a venit în vizită marele «taumaturg», «profet» și «sfânt» ieromonahul Ilarion Argatu. A venit într-o mașină neagră, luxoasă, un Mercedes, însoțit de un civil și încă un cleric (preot sau călugăr).

A venit și a mers direct la protosinghelul Ignatie Ruse (sau Rusen, după alții) licențiat în istorie, aproape 70 de ani, poate cel mai înrăit om din Căldărușani: cântă ironic în sufrageria Mănăstirii «Internaționala», sau proclamă batjocoritor «Trăiască Republica!» și cu ranchiună evidentă «Trăiască Partidul, fraților!» iar uneori îl

pomenește la rugăciunile pentru sănătate și ajutor pe ex – regele Mihai al României.

Nu m-ar mira să se roage și să facă slujbe acasă pentru sufletul lui Antonescu, ori pentru Horia Sima, Codreanu, Maniu etc; e-n stare pentru că este un «fost» inadaptabil la cele de azi.

La plecare, ieromonahul Ilarion Argatu a mai stat de vorbă cu câțiva călugări din mănăstire, printre care și cu ierodiaconul Visarion Lărgeanu, care-i om serios, om lucid, om de omenie și de inimă și care nu-i împărtășește ideile elucubrante.

De la părintele Visarion am aflat că Ilarion Argatu le-a făcut următoarele «prevestiri» și «descoperiri»:

- Mănăstirea Căldărușani se va desființa iar călugării vor fi mutați la Cernica, iar aici va fi casă de odihnă și bază sportivă;

- În 1981 va izbucni Al Treilea Război Mondial;

- Tot în 1981 România va fi împărțită între ruși, unguri și bulgari și va fi desființată ca stat, asta cu învoirea partidului și a președintelui țării;

- Și tot în 1981 poporul se va ridica în toată țara (probabil după «împărțirea» ei) și va fi ceva mai rău ca în Polonia, că oamenii, zicea el, nu mai pot răbda;

- Se plănuiește o nouă prigoană a Bisericii, în special asupra călugărilor, și se vor desființa multe mănăstiri și biserici;

- La stăreție, la Căldărușani este o mașină (!?!) de care nu știe nimeni, decât el Ilarion Argatu, care înregistrează orice convorbire și orice zgomot pe toată suprafața mănăstirii nici starețul nu știe de ea unde este ascunsă și chiar dacă știe, nu știe să umble la ea, că e foarte complicată.

A aflat și Fanteziu Dumitru despre ineptiile și fantasmagoriile cretine proferate de Ilarion Argatu și pot spune că a dus o adevărată muncă de lămurire cu părinții, unii dintre ei

aproape speriați de veștile auzite de la «Sfântul» Ilarion Argatu.

Repet că Ilarion Argatu intenționează să revină la Căldărușani, unde e mai liniștit, mai izolat, e mai puțin în atenția organelor de stat care-i controlează escrocheriile și șarlataniile. Culmea e că starețul a încuviințat să vină și a acceptat să i se transmită că poate să se transfere aici dacă vrea, nebăgând de seamă la primejdia pe care o are în sine activitatea ilegală și dăunătoare a lui Ilarion Argatu.^[20]

Același zelos informator „Emanuel” a ținut să adauge Notei următoarele amănunte: „Privind pe Viorel Ioniță, asistent universitar la Institutul Teologic din București:

Cu prilejul vizitei de azi la Căldărușani, împreună cu profesorul Straub din R.F.G. și profesorul Vladimir Iliescu de la Academia R.S.R., dl Viorel Ioniță a spus prof. Vl. Iliescu și lui Fantaziu Dumitru, care îi însoțea, că Institutul Teologic se va muta la fosta Mănăstire Văcărești, unde va fi și un centru administrativ, precum și un centru bisericesc ecumenic (interregional) și că Șeful (Președintele Republicii – E.) este cel care a vrut asta; chiar a vizitat personal totul, inclusiv fabrica de lumânări”^[21]

Pe Nota înaintată pe 14 iulie 1981 locotenent-colonelului Hristache Ionescu de sursa „Zamfir”, care în

ziua precedentă a avut o discuție cu ieromonahul Ilarion Argatu, colonelul Ioan Banciu îi reproșează subalternului său că informatorul nu a fost temeinic instruit astfel încât să obțină opinia acestuia referitoare la activitatea părintelui Calciu, condamnat la 10 ani de închisoare, a cărei soție, Adriana, l-a vizitat recent. „Am în vedere o eventuală «anihilare» a lui Argatu” – a motivat nemulțumit colonelul Banciu.

Exact un an mai târziu, pe 14 iulie 1982, locotenentul major Florin Mărgineanu, ofițer specialist III în Serviciul 130 al Securității Municipiului București raporta: „La 12 iulie 1982 a fost contactat starețul Mănăstirii Cernica în scopul clarificării situației călugărului Argatu Ioan.

Cu această ocazie, sus-numitul m-a informat că Argatu Ioan este un element habotnic, afacerist, profitând de pe urma credulității unor cetățeni, sub pretextul că vindecă o serie de boli, le solicită sume mari de bani și obiecte de îmbrăcăminte.

De asemenea, a rezultat că este frecventat permanent de către elemente aflate în baza noastră de lucru («Coca», «Moise» etc.).

Argatu Ioan și-a creat o aureolă de sfânt. În acest sens, pentru sporirea veniturilor sale cât și pentru câștigarea unui mare număr de

Mănăstirea Antim

adepti, și-a făcut fotografii pe care le vinde la intrarea în mănăstire.

La domiciliul său din incinta mănăstirii este un adevărat pelerinaj, o serie de cetățeni rămânând cazați zile în șir.

Pentru a preveni extinderea activității susnumitului, i-am indicat starețului Calinic Argatu să ia măsuri pentru interzicerea cazării unor persoane în locuința lui Argatu Ioan și treptat să acționeze în direcția discreditării acestuia, demascării lui ca un element veros, afacerist.

Starețul Calinic Argatu a menționat că este de acord cu cele indicate, preizând că activitatea susnumitului contravine și normelor religioase ortodoxe.^[22]

Starețul Calinic Argatu^[23] s-a conformat și i-a interzis lui Ioan Argatu să mai găzduiască persoane străine în mănăstire și i-a impus să-și desfășoare întreaga activitate religioasă exclusiv în cadru organizat, în interiorul bisericii. Mai mult, acesta a fost mutat într-o chilie restrânsă ca spațiu. În urma acestor represalii, Ioan Argatu a solicitat concediu de odihnă, cu intenția de a se muta la o altă mănăstire în provincie. În acest scop s-a adresat și patriarhului Iustin Moiescu care, prevenit de stareț, nu i-a dat câștig de cauză.

Și prigoana împotriva sa nu s-a oprit aici. În Nota datată 12 ianuarie 1984, sursa Nicoară Victor informa: „La locuința preotului Ilarion Argatu de la Mănăstirea Cernica se adună zilnic grupuri de femei venite sub diferite pretexte și care dau un aspect de Maglavit mănăstirii.

Printre aceste femei vin bolnave de nervi (crezând că preotul Argatu Ilarion le va vindeca) și care emit cele mai bizare sunete, tilburând slujbele religioase săvârșite în biserică, dând mănăstirii un aspect de ospiciu.

Au fost și femei care și-au abandonat familia și care au fost găzduite câte o lună în locuința preotului Argatu Ilarion.

Pe lângă atmosfera de misticism și vrăjitorie pe care o întreține, preotul Argatu Ilarion a început să lanseze diferite zvonuri alarmiste. Exemplu:

A profețit un cutremur (fixându-i și data, data care a trecut fără cutremur, desigur), în care va muri jumătate din populația Bucureștiului.

Că va veni o foamete peste țara noastră, că vor cădea oamenii pe străzi și vor muri foarte mulți.

Că-l prigonesc comuniștii și că aceștia sunt slugile Satanei.

Că în 1990 va apărea Antichrist și va începe prigoana împotriva creștinilor și că acesta a făcut deja o vizită prin țara noastră, în chip de nălucă, la volanul unei mașini invulnerabile.

Că l-a văzut pe Sf. Calinic prin curtea mănăstirii; că a văzut un înger și că a trecut apa ca pe uscat etc, etc.

Toate acestea spuse celor care în vizitează, cu scopul

de a-și crea o aureolă de sfânt, aureolă care îi aduce sume fabuloase de bani.^[24]

Pe 2 mai 1984, sursa „Nicoară V.” semnala faptul că Ilarion Argatu este vizitat la Cernica de „persoane făcând parte din corpul diplomatic, observație făcută după mașinile cu matricolă CD, care parcau în fața casei sale, și din care – de cele mai multe ori – coborau persoane având trăsături de arabi.”^[25]

Pe timpul concediului din cursul lunii mai, petrecut la fiii săi preoți din Boroaia și Boteni, sursa „Ioan Botez” l-a întâlnit la Cornu Luncii.

În Nota înaintată pe 28 august 1984, informatorul „Pavel” preciza că Ilarion Argatu „este un om inteligent, cunoscător al dogmelor bisericești, un om sănătos. Se cunoaște că el fiind un mistic exagerat, depășește normele dogmelor bisericești prin aceea că le spune credincioșilor care vin la el cu diferite necazuri, să facă lucruri inventate. [...]

Aceste ieșiri din cadrul dogmelor părintele Ilarion le folosește cu dibăcie, atrăgând prin aceste metode o serie de cetățeni naivi, care îl alimentează, lăsându-se în credulitatea lor induși în eroare.”^[26]

Pe 4 iunie 1985, sursa „Costel Marinescu” înainta Securității Municipiului București o Notă din care rezulta că „În ziua de 29 mai a venit pe la Editura Institutului Biblic un preot călugăr, pe nume Ilarion (Ioan) Argatu, care a stat de vorbă, mai mult de jumătate de oră, cu redactorul Ciutacu Ioan. [...]

Înfățișarea este a uni călugăr autentic. Îmbrăcămintea, barba albă mare și părul strâns la spate într-un coc foarte mic, după modelul tradițional al călugărilor, frapează pe cel care îl vede. [...]

Părintele Argatu, care venise acolo însoțit de o fetiță de 15-16 ani (o nepoată a sa), spunea lucruri destul de interesante. Preotului Argatu i se pusese în vedere să plece de la Mănăstirea Cernica pentru că «strânge prea multă lume în jurul său și le vorbește oamenilor de Dumnezeu» (așa se exprima el).

Fusesse în concediu pe la o mănăstire din Dobrogea (Cocoșu?), precum și pe la mai multe mănăstiri din Moldova pentru a vedea unde se poate muta. Nicăieri nu ar fi vrut să se mute pentru că sănătatea nu i-ar permite să schimbe această mănăstire. În plus, copiii și nepoții reclamă prezența lui aici, în București, sau în apropierea Bucureștiului (El ar avea și o locuință în București).

Mănăstirea Căldărușani ar putea să-l tenteze, dintre mănăstirile din apropiere.

Poetul Ioan Alexandru^[27], spunea preotul Argatu, s-ar fi dus la Patriarh pentru a interveni ca să fie lăsat acolo la Cernica, motivând că el este singurul pe care străinii care au vizitat mănăstirea într-o anumită împrejurare, când se afla și dânsul (poetul Ioan Alexandru) acolo, l-au găsit

și în biserică la rugăciune, înconjurat de mulți credincioși, precum și în chilia sa, unde tot așa îl așteptau mulți oameni ca să se roage pentru ei, să le vorbească, să le dea sfaturi, îndemnuri etc.

Așa ar fi pus problema la Patriarh poetul Ioan Alexandru, încheind că acest preot-călugăr, cel mai activ în mănăstire (singurul, de altfel – ar fi spus el – pentru că de fapt ceilalți nu erau nici la rugăciune, nici la muncă, ci erau în chili unde se odihneau, sau erau plecați în afara mănăstirii cu alte treburile) este în situația de a fi scos de acolo.

Patriarhul i-ar fi replicat că personal nu are nimic cu el, ci alții (adică autoritățile, Departamentul și cei de la Securitate – explica preotul Argatu cine sunt acei alții), cer ca el să plece de acolo. De ce? Pentru că strânge lumea în jurul lui și vorbește, sfătuiește etc.

Preotul Argatu spune că poetul Ioan Alexandru ar fi fost special pentru el la Patriarh, dar că i-a vorbit Patriarhului în mod indirect, ca și cum – în treacăt – și-ar fi amintit de el și i-ar fi strecurat imaginea aceasta a unui călugăr foarte activ într-o mănăstire ortodoxă.

În sfârșit, sursa mai adaugă că preotul Argatu n-ar vrea să părăsească Mănăstirea Cernica și pentru a rămâne acolo – se pare – umblă să-și găsească susținători, motivând că el nu cheamă pe nimeni la el, ci oamenii vin din toate colțurile țării oriunde s-ar duce el, iar starea sănătății nu i-ar permite să meargă la alte mănăstiri.

S-a mai pus și problema plecării lui la Ierusalim pentru o perioadă mai lungă de timp. El nu acceptă această plecare pentru că îi este teamă că își pierde casa din București, pe care o ține pentru o fată infirmă și, de asemenea, n-ar vrea să părăsească țara și pentru că aici are el credincioși pe care îi cunoaște etc.^[28]

Într-o Notă din 8 august 1985,

Biserica veche a Mănăstirii Cernica

se precizează faptul că într-adevăr, acesta deținea un apartament în Sectorul 4, menționându-se că se află în atenția Securității Municipiului București, fiind cunoscut ca „element fanatic, cu unele dereglări psihice (pentru care a fost internat de mai multe ori), care caută să pozeze în sfânt, să atragă la el credincioșii pentru a le face unele servicii, urmărind obținerea de bani de la aceștia. Multe din activitățile sale ca preot au depășit principiile Bisericii Ortodoxe Române.

De asemenea, a fost semnalat cu unele manifestări ostile și legături cu persoane cunoscute cu atitudine dușmănoasă, între care Calciu Gheorghe^[29], Brașoveanu Constantin etc.

La intervenția noastră, la începutul anului 1985 Departamentul Cultelor și Patriarhia B.O.R. au dispus pensionarea sa din funcția de preot la Mănăstirea Cernica și scoaterea din mănăstire.

Față de măsura luată, Argatu Ioan – Ilarion a încercat, cu sprijinul vicarului patriarhal Octavian Popescu, să întârzie plecarea din mănăstire, sub motiv că este bătrân și bolnav, că nu are unde merge să locuiască întrucât la domiciliul său stabil locuiește fiica sa cu mai mulți

copii etc.

Până cu circa două săptămâni în urmă a fost internat în spital ca urmare a unei infecții, în prezent fiind cunoscut că ar fi mers în comuna sa natală pentru a se mai reface.^[30]

În privința relației cu Gheorghe Calciu-Dumitreasa, cei doi s-au cunoscut în anul 1973 la Mănăstirea Antim, fără a avea însă legături deosebite. Aflat în detenție la Jilava, Gheorghe Calciu i-a recomandat soției sale Ana (nume de cod „Coca”) să meargă la Cernica să se spovedească acestuia, solicitându-i să se roage pentru el. Aceasta a fost o singură dată, ulterior Securitatea având grijă să prevină orice altă legătură dintre ei.

La ieșirea din detenție, Gheorghe Calciu a intenționat să-l contacteze dar prin intermediul stareșului Calinic Argatu s-au luat măsuri pentru a preîntâmpina o eventuală întâlnire.

Pe 13 octombrie 1985, în cadrul emisiunii „Lumea creștină” prezentată de Nicolae Stroescu-Stînișoară^[31], s-a transmis evocarea și un apel al lui Gheorghe Calciu-Dumitreasa referitor la cazul călugărului Ilarion Argatu de la Mănăstirea Cernica.

Deși a fost pensionat în luna

ianuarie 1985, Ilarion Argatu a continuat să officieze slujbe la biserica Mănăstirii Cernica, deși fusese somat să părăsească așezământul. Ca urmare, pe 15 octombrie 1985 a fost chemat de episcopul Roman Ialomițeanul^[32] pentru a i se pune în vedere să se conformeze acestor decizii.

Pe 22 octombrie 1985, pe baza datelor furnizate de informatorul „Călugărul”, colonelul Victor Stănescu menționa cu privire la poziția înaltului prelat: „Roman Ialomițeanu s-a arătat deschis în discuții, arătând că l-a prins cu minciuna pe acesta, în sensul că i-a declarat că nu cunoaște familia Ilie din partea căreia i s-a făcut o reclamație, pentru ca în ziua următoare să fi venit la el acasă cu fiica și cu mama.

Roman Ialomițeanu a arătat că l-a sfătuit să plece, să nu mai rămână la Cernica.

Ilarion Argatu a cerut să fie lăsat în continuare aici, pentru a-și continua tratamentul sau să fie trimis la Ierusalim pentru misionarism.

Până în prezent nu s-a luat o măsură decisivă contra acestuia.”^[33]

Pe 25 octombrie 1985, arhimandritul Chesarie Gheorghescu îl informa „cu smerite metanii” pe Prea Fericitul Părinte Patriarh (Iustin Moiescu – n.n.): „1. Deși nu mai sunt în posesia dosarului său personal, pentru că sus-numitul l-a ridicat de la Exarhat, la cerere, îmi amintesc că încă prin lunile martie - aprilie 1985 Părintele Ilarion Argatu mi-a făcut cunoscut verbal că este îndrumat să mute de la Mănăstirea Cernica la o mănăstire din Moldova. Motivul plecării de la Cernica ar fi fost afluența mare de credincioși care veneau la el pentru a le citi anumite rugăciuni și care rămăneau la mănăstire mai multe zile în acest scop.

2. Prin lunile mai – iunie a.c., ieromonahul Ilarion s-a prezentat din nou la Exarhat spunând că este grav bolnav și vrea să rămână la Mănăstirea Cernica pentru a-și putea face controlul periodic la Spitalul Fundeni în vederea îngrijirii sănătății.

3. La începutul lunii septembrie a.c. ieromonahul Ilarion a prezentat la Cancelaria Arhiepiscopiei mai multe certificate medicale, cerând a i se recunoaște concediul medical pe lunile iunie-iulie și august 1985, timp în care a fost, spunea el, internat la Spitalul [nume radiat de C.N.S.A.S. – n.n.] din București.

4. În afară de faptul că este bolnav, ieromonahul Ilarion Argatu spunea că dorește să rămână în continuare la Mănăstirea Cernica și pentru faptul că are în București o fiică văduvă cu patru copii, care îl va putea îngriji în perioada cât este grav bolnav.

L-am sfătuit să se prezinte la P.S. Episcop Roman Ialomițeanul pentru clarificarea situației sale și la Părintele stareț al Mănăstirii Cernica.

5. Văzând că ieromonahul Ilarion nu a reușit să rezolve nimic în legătură cu plecarea sau rămânerea sa la Cernica, m-am prezentat de mai multe ori la Părintele Patriarh, aducându-i la cunoștință cele în legătură cu ieromonahul Ilarion Argatu.

6. De reținut faptul că de fiecare dată ieromonahul Ilarion a fost îndrumat să iasă la pensie și să se retragă la o mănăstire din Moldova (Mănăstirea Secu) sau la fiica sa în București.

Sus-numitul spune că nu poate pleca din București pentru motivele de mai sus.

7. Ieromonahul Ilarion Argatu a cerut și în scris și verbal să rămână în continuare la Mănăstirea Cernica unde a slujit mai mulți ani de zile și unde se simte în mai multă siguranță în calitate de călugăr.

8. La 16 octombrie a.c., ieromonahul Ilarion, negăsindu-l pe P.S. Episcop Roman la birou, s-a prezentat la Exarhat împreună cu cetățeanca Ilie Elena și cu mama ei – Petre Floarea din București, arătând că reclamația făcută de numitul Ilie Mihai, soțul numitei Ilie Elena, referitoare la acuzațiile împotriva ieromonahului Ilarion nu este întemeiată.

De fapt, chiar Ilie Elena, soția lui Ilie Mihai, a afirmat verbal că boala ei s-a agravat nu din cauza rugăciunilor făcute de ieromonahul Ilarion, ci din cauza modului neprotocolar față de ea a soțului ei, care o forțează să renunțe la orice sprijin spiritual sau rugăciuni din partea bisericii și a oricărui preot.

Ilie Elena susține că soțul ei, care l-a reclamat pe Ilarion Argatu, spune că o oprește să meargă chiar și la medici pentru îngrijirea sănătății. Ea spune, tot verbal, că soțul ei nu are nicio noțiune despre învățătura creștină, iar ea a fost educată de mică în spiritul tradiției noastre religioase strămoșești, și de aceea ea frecventează mai multe biserici din București, inclusiv Mănăstirea Cernica.

Mama sa, Petre Floarea, confirmă cele spuse de Ilie Elena.

9. După toate cele relatate de ieromonahul Ilarion Argatu, l-am sfătuit din nou să-și facă formele de ieșire la pensie și să se retragă la o mănăstire mai îndepărtată de București.

10. P.C. Ilarion Argatu, dându-și seama că s-a putea să fie totuși transferat de la Cernica, și-a exprimat dorința că ar merge la Ierusalim ca să rămână simplu preot slujitor la Căminul Românesc.”^[34]

În urma tem. 11770/1984, Ilarion Argatu a primit la Mănăstirea Cernica dispoziții să meargă la Mănăstirea Sihăstria sau la Mănăstirea Secu – Neamț, începând cu 15 noiembrie 1984.

În ziua de 30 octombrie 1985, Patriarhul Iustin a dispus chemarea lui Ilarion Argatu de către exarhul Chesarie Gheorghescu^[35] pentru a i se pune în vedere

să plece la Mănăstirea Dealu, unde să ajute la oficierea serviciilor religioase. Ca atare, a doua zi Ilarion Argatu s-a prezentat la exarh, însoțit de fiica sa.

„La cele spuse de exarh, acesta nu a dat nici un răspuns – informează sursa „Călugărul”, menționând că va pleca oriunde numai în condițiile în care ficei sale i se va da buletin de București, pentru că el a cumpărat un apartament în Capitală, în care vrea să-și instaleze fiica și cele patru nepoate.

La Arhiepiscopie nu se cunoaște exact situația juridică a acestuia, respectiv dacă este sau nu pensionat.”^[36]

Pe 12 noiembrie 1985, colaboratorul „Florescu II” semnaleză prezența părintelui Ilarion Argatu la Biserica „Sf. Spiridon din Capitală”, unde s-a oficiat slujba religioasă în legătură cu înmormântarea lui Nicolae Bărbuleanu, fiul parohului Bărbuleanu, mort într-un accident în străinătate, care ulterior a fost înmormântat în cimitirul Mănăstirii Cernica, în prezența unor lideri ai cultului ortodox, printre care și Roman Ialomițeanu de la Patriarhia B.O.R.

Pe 19 noiembrie 1985, în ședința Consiliului eparhial al Arhiepiscopiei București s-a hotărât ca ieromonahul Ilarion Argatu să fie pensionat din oficiu pentru limită de vârstă și să plece definitiv din Mănăstirea Cernica, urmând să-și stabilească domiciliul la vreunul din copiii săi.

„Această măsură s-a luat datorită abuzurilor pe care le făcea ca preot în această mănăstire”^[37] – preciza sursa „R. Pavelescu”.

Pe 13 ianuarie 1986, Calinic Argeșanul, fostul stareț al Mănăstirii Cernica, a avut grijă ca înainte de a se instala în noua funcție de episcop, să expedieze autorităților bisericești dosarul cu datele personale ale preotului Tudorache Dimofte, care fusese transferat în postul vacant de preot în locul lui Ilarion Argatu, pensionat în toamna anului 1985.

Pe 27 ianuarie 1986, sursa „Nicoară” îi transmitea locotenent-colonelului Vicențiu Pop o Notă din care reieșea faptul că „1. Părintele Ilarion Argatu contestă avansarea la rang de episcop a starețului Mănăstirii Cernica, Calinic Argatu, ca fiind pe căi necinstite. Are convingerea că respectivul, Calinic Argatu, este în legătură cu organizația numită *Masoneria*, organizație care l-a ajutat să ajungă episcop. De aceea a fost Calinic Argatu, în anul 1984, de două ori în Austria, pentru a lua legătură cu organizația mai sus-numită.

2. Preotul Ilarion Argatu susține că acum aproximativ 10-18 ani în urmă a fost solicitat să accepte funcția de episcop-vicar pe lângă Mitropolia Moldovei, dar că această funcție să impună preoților trei obligații, menite să uzurpe bisericii (nu le-a numit aceste trei obligații).

Tot pentru a fi avansat episcop, i s-a cerut suma de

300.000 lei pentru propagandă comunistă în Occident.

3. Preotul Ilarion Argatu este convins că Securitatea urmărește să-l ucidă printr-un accident de mașină. De acest lucru l-a avertizat o femeie cu funcție înaltă, care l-a vizitat în 1985 la spitalul în care a fost el internat aproximativ trei luni.

4. Mi-a declarat că el, preotul Ilarion Argatu, luptă împotriva comuniștilor pentru că sunt ateï.”^[38]

De altfel, ofițerul care preluase această Notă informativă era convins că „Situația lui Ilarion Argatu, precum și poziția sa a prilejuit transmiterea la Postul de radio „Europa liberă” a unor emisiuni defavorabile țării noastre.”^[39]

Pe 12 martie 1986, Ilarion Argatu l-a vizitat pe exarhul Chesarie Gheorghiescu, prilej cu care a i-a mărturisit acestuia faptul că „Problematica pensionării sale și plecării din Mănăstirea Cernica la Mănăstirea Dealu sau Căldărușani îl pune într-o situație dificilă, deoarece nu are anii de pensie, iar în prezent trebuie să se ocupe de creșterea a patru nepoți, fiii uneia din fiice, rămasă văduvă.

Ar dori să rămână la Cernica, angajându-se că nu va mai ridica probleme cu primirea de persoane. În acest sens, a început să nu mai primească pe nimeni la locuința sa, ci numai la biserică, unde stă zilnic între orele 5-15.

Evită să se angreneze în altfel de discuții decât cele strict impuse debisericesc.

Ar fi preferat să ia Mănăstirea Comana sau Balaci, în care sens a fost chemat și la Departamentul Cultelor, însă în final nu s-a rezolvat nimic.”^[40]

În acest context, „Ilarion Argatu a fost atenționat să pună capăt practicilor de până acum deoarece contravin normelor legale.

Ilarion Argatu a arătat că a înțeles acest lucru și ca atare nu mai primește lume decât la biserică, unde își petrece și el majoritatea timpului.

La locuința sa a pus bilețele că nu mai poate fi găsit acasă și la biserică. La locuința se va mărgini să primească vizite doar din partea rudelor.”^[41]

În scopul prevenirii unor acțiuni negative la Mănăstirea Cernica cu prilejul vizitei delegației oamenilor de afaceri din SUA, pe 2 aprilie 1986 a fost contactat Ilarion Argatu în vederea temperării sale. „Cu acest prilej Ilarion Argatu a arătat că își ține promisiunea de anu mai primi nici un străin la locuința sa ci numai rudele.

Cine îl caută îl poate găsi la biserică.

Este nemulțumit de faptul că are o situație incertă, dosarul său de pensionare fiind returnat de la Casa de Pensii la Exarhat.

De aproape un an nu a mai primit nici salariu și nici

vreo indemnizație.

În cazul că va pleca, se va duce la Căldărușani, deoarece nu poate face față situațiilor de la o mănăstire de maici.

Urmează cu strictețe tratamentul și merge de trei ori pe săptămână la Spitalul Fundeni.

Dorința lui ce o mai are a fost aceea de a-și sfârși zilele la Ierusalim.

Consider că toată situația lui se datorează vicarului Octavian Popescu, cu care se află în conflict de peste 12 ani.

A promis că nu va mai crea probleme.”^[42]

Pe 25 octombrie 1986, sursa „Teofil” informa că Ilarion Argatu a solicitat și obținut aprobarea starețului Mănăstirii Cernica, Teofil Panait^[43] de a efectua o călătorie de 90 de zile la Ierusalim, cu posibilitatea de a-i fi prelungită șederea prin Ambasada noastră de la Tel Aviv.

În acest scop, pe 14 noiembrie Ilarion Argatu i-a solicitat în scris starețului Mănăstirii Cernica să intervină Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist^[44] cu scopul aprobării vizitelor sale la Locurile Sfinte de la Ierusalim și din Grecia. Pe 24 noiembrie, P.F. Părinte Teoctist a pus rezoluția: „Cu avizul Părintelui Exarh.”^[45]

Monitorizat în continuare cu sprijinul binevoitorilor colaboratori din preajma sa, pe noiembrie 1986 Serviciul 132 din cadrul Securității Municipiului București primea din partea sursei „Valeriu” informații la zi: „Ilarion Argatu este preot la Mănăstirea Cernica și locuiește în casa din spatele muzeului, în care se află și spălătoria.

Continuă să locuiască în mănăstire, deși i s-a pus în vedere să părăsească mănăstirea fiind la vârsta pensionării. El susține că nu sunt motive să fie mutat din mănăstire întrucât nu a făcut nimic contrar regulamentelor monahale.

În legătură cu Ilarion Argatu precizez că l-am auzit că prin rugăciunile făcute de el poate vindeca pe anumiți bolnavi. Ca urmare, la el vin foarte multe persoane de diferite profesii și vârste. Zilnic la domiciliul său sosesc aceste persoane care speră în rezolvarea problemelor lor.

El de regulă le recomandă să petreacă câteva zile în mănăstire și cu el și, ca urmare, aceste persoane sunt cazate la arhiondaric la părintele Gavrilă. Nu cunosc dacă părintele Ilarion Argatu le cere sau nu pentru serviciile făcute bani sau alte obiecte.

În ultimele luni nu a mai fost pus de serviciu să slujească. El continuă să vină la biserică și după slujbă rămâne cu adepții săi, cărora le citește diferite rugăciuni.

Dintre rude îl vizitează o fiică a sa din București și un nepot care a terminat Seminarul Teologic în 1986 la București. S-a căsătorit și urmează să se preoțească.

Recent a făcut cerere pentru a merge la Ierusalim în călătorie turistică la Locurile Sfinte.

În relațiile care am avut cu el nu am constatat să abordeze probleme de natură politică.”^[46]

Pe 26 ianuarie 1987, informatorul „Vișan” relatează faptul că Ilarion Argatu a solicitat Arhiepiscopiei Bucureștilor o adeverință necesară la Serviciul Pașapoarte, în vederea pregătirii preconizatei sale vizite la Ierusalim și în Grecia. Informat despre această cerere, P.F. Patriarh Teoctist a găsit de cuviință să afle opinia exarhului Chesarie Gheorghescu referitoare la „oportunitatea eliberării acestei adeverențe.”^[47]

Pentru a bulversa oarecum starea de fapt, deloc întâmplător, pe 2 aprilie 1987 sursa „Sorin” informa că episcopul vicar Roman Stanciu a primit o reclamație de la numita Elena Rotaru din București, prin care aceasta invoca faptul că Ilarion Argatu nu i-ar fi restituit o icoană de patrimoniu, pe care aceasta i-ar fi adus-o să o sfințească. Mai mult, că această icoană ar fi fost trimisă prin fiica sa la Bacău, la o soră a acestuia.

Ca urmare, cazul a fost dat spre cercetare inspectorului eparhial Vasile Diaconescu. Ulterior, Ilarion Argatu a fost chemat de episcopul Roman Stanciu, care i-a pus în vedere să restituie icoana.

Între timp Ilarion Argatu s-a răzgândit în privința vizitei la Locurile Sfinte și, drept urmare, a transferat suma pe care o deținea la Banca de Comerț Exterior pentru acest scop în contul fiului său Alexandru, preot paroh la biserica din comuna Boroaia, care avea deja pașaport turistic.

Conform Notei pe care sursa „Valeriu III” i-a transmis-o prompt locotenent-colonelului V. Burulean, „În ziua de 9 aprilie 1987, părintele vicar Octavian Popescu^[48] a sunat la Sfânta Mănăstire Cernica, dorind să vorbească cu părintele stareț Teofil Panait în problema părintelui Ilarion Argatu.

Părintele consilier și-a exprimat nedumerirea cum că preotul Ilarion Argatu este încă în mănăstire și are toate drepturile de slujbă. Dânsul a spus să-l anunț pe părintele stareț să i-a măsuri ca preotul Argatu să nu mai slujească și că a vorbit cu dl. Cumpănașu pentru ca în cel mai scurt timp să-l scoată la pensie, după care preotul Argatu să părăsească mănăstirea.”^[49]

Între timp, dosarul de pensionare a preotului Ilarion Argatu a fost pregătit în regim de urgență, iar după emiterea deciziei de pensionare, aceasta să fie pusă în executare de către Episcopia Bucureștilor.

Printr-un Raport informativ din 3 februarie 1988, sursa „Raul Ionescu” preciza că „în conformitate cu aprobarea dată de fostul Patriarh Iustin, s-a procedat la pensionarea din oficiu a lui Ilarion Argatu începând cu 1 noiembrie 1985, ca prim pas pentru scoaterea sa de la

Cernica. Formele au fost îndeplinite atât de Arhiepiscopia Bucureștilor cât și de Casa de Pensii a Patriarhiei B.O.R.

I s-a transmis decizia de pensionare, cât și suma de 52.000 lei prin mandat poștal, reprezentând cuantumul pensiei până la zi.

Ilarion Argatu a refuzat să primească atât decizia de pensionare cât și banii trimiși.

În atare situație, va trebui să intervină Protoieria S.A.I. și Arhiepiscopia Bucureștilor pentru a îndeplini forma afișării la ușa celui în cauză a deciziei de pensionare și să încheie proces verbal.^[50]

Ca urmare, la Nota operativă prin care reamintea faptul că Ilarion Argatu „Sfântul” este cuprins în cadrul supravegherii informative la 132/BV, locotenent-colonelul V. Burulean a dispus ultimativ „Măsurile de aplicarea legii cu privire la pensionare și scos din Mănăstirea Cernica.”^[51]

În același sens, pe 12 august 1988 informatorul „Teofil” semnală: „Patriarhul Teoctist a dispus ca Ilarion Argatu să se mute de la Mănăstirea Cernica la Mănăstirea Căldărușani. În acest sens a fost contactat de Lavrentie Gâță^[52], starețul Mănăstirii Căldărușani, care i-a transmis dispoziția Patriarhului.

Ilarion Argatu i-a răspuns că nu dorește această mutare deoarece a avut «viziuni».

Astfel, cât a mai fost la Căldărușani a avut viziunea că peninsula se va scufunda în apele lacului Căldărușani și va rămâne doar Cociocul.

La Cernica l-a văzut pe Sfântul Calinic care i s-a arătat și l-ar fi îndemnat să nu plece de la această mănăstire.

În prezent se află plecat la Boroaia de circa două săptămâni.

Telefonic nu a mai fost contactat de credincioase.”^[53]

Pe 4 octombrie 1988, același loial informator „Raul Ionescu” relatează faptul că „Ilarion Argatu continuă să se complacă în situația de a nu primi pensia.

Întrucât au trecut trei luni de când a returnat-o, s-a sistat plata ei în continuare.

S-a făcut intervenție la Arhiepiscopia Bucureștilor pentru a i se afișa pe ușa locuinței decizia de pensionare.”^[54]

Pe 5 februarie 1989, sursa „Sebastian” constată că „Ilarion Argatu a început să iasă mai rar din casă, acuzând că îl supără inima.

Continuă să fie căutat de mai multe persoane, în special femei, cu copii suferinzi.

Străini nu au mai fost sesizați să vină la casa în care locuiește.

Rudele din Moldova îl vizitează rar.

În oraș nu se deplasează decât pentru control medical la Spitalul Fundeni.”^[55]

Cripta cu rămășițele pământești ale arhimandritului Ilarion Argatu

ANII DEPLINEI ELIBERĂRI

După Revoluție, părintele Ilarion Argatu și-a împlinit visul de a vizita Țara Sfântă, acolo unde și-a dorit dintotdeauna să petreacă ultimii ani din viață și „de a zidi acolo măcar un lăcaș sfânt pentru monahi sau monahii și dacă va fi fost voia lui Dumnezeu să-și sfârșească această călătorie pământească în chip mucenicesc”^[56].

Astfel, a reușit să facă două pelerinaje la Ierusalim, înaintea Paștelui, în anii 1990 și 1991, însoțit de profesorul Paul Bălan, în calitate de vorbitor de limba engleză și de alți pelerini. Și tot în vara anului 1992, acompaniat de același translator, a făcut o vizită la Malmö și Stockholm, în Suedia. Cu prilejul acestor escale spirituale, Ilarion Argatu a cumpărat de la bătrânul Dumitru Samoilă, originar din părțile Brăilei, un teren cu o suprafață de 833 m² la Ierihon, pe care l-a donat Patriarhiei Române. La rândul ei, aceasta a mai cumpărat alți 900 m². Ulterior, pe Muntele Sionului avea să fie construită Biserica „Adormirea Maicii Domnului”, sfințită în luna ianuarie 2000 de P.F. Patriarh Teoctist^[57].

Epuizat de diverse afecțiuni care i-au zdruncinat sănătatea, pe 11 mai 1999 a fost doborât de un sever infarct miocardic, la 85 de ani. Depus în Biserica „Sf. Nicolae” de pe ostrovul Mănăstirii Cernica, a fost

înmormântat în Biserica din Boroaia, alături de presbitera Georgeta.

Viner, 5 mai 2006, deshumat după 7 ani, i s-a descoperit trupul aproape intact.

Ulterior trupul Avei Ilarion a fost reînhumat în cripta din biserica pe care a ctitorit-o. și care a fost și a rămas un loc de închinăciune și de pelerinaj, întru veșnica sa pomenire.

“THE SAINT” OF BOROIA AND SECURITY

Abstract: Appreciated as one of the most renowned priests, spiritual fathers and exorcists of the post-war period, Ioan (Ilarion) Argatu (1913-1999) divided his life between parishioners and the persecution of the Security, offering numerous examples of humility and authentic Christian behavior

Keywords: Ilarion Argatu, priest, exorcist, victim of the Romanian Security

NOTE

[1] Vicepreședinte al Centrului de Cercetare a Conlucrării Bisericii Ortodoxe cu Armata României, „General Paul Teodorescu”

[2] Preot Dumitru Soare, consilier patriarhal, *Vizita Prea Fericitului Patriarh Diodor al Ierusalimului*, în *Telegraful Român*, Anul 130, nr. 27-28/15 iulie 1982, p. 2.

[3] Arh. Nifon Mihăilă, consilier patriarhal, *Vizita Sanctității sale Pimen, Patriarhul Moscovei și al întregii Rusii, făcută Bisericii Ortodoxe Române*, în *Telegraful Român*, Anul 131, nr. 39-40 și 41-42/15 octombrie și 1 noiembrie 1983, p. 1.

[4] Paul Bălan, *Părintele Ilarion, Argatul Domnului, Prefață de Pr. Dr. Răzvan Cătălin Benzal*, Editura „Școala Ardeleană”, Cluj-Napoca, 2022, p. 49.

[5] Ioan Argatu s-a aflat în această situație între 19 iulie 1948 și 13 februarie 1964. Conform mărturiilor fiului său Alexandru, în cei 16 ani de prigoană tatăl său a stat ascuns, cu sprijinul rudelor și al credincioșilor, la Oniceni, în podul grajdului casei socrului său, preotul Sebastian Mihăilescu (4 ani și jumătate 1948-1952), Giurgești, la sora sa mai mică Anica (octombrie 1952), la Valea Glodului, în podul casei părintești (3 ani și jumătate toamna 1952 - primăvara 1957) și în podul casei din Boroaia (1957 - 13 februarie 1964). Apud Preot Alexandru Argatu, *Viața arhimandritului Ilarion Argatu (așa cum reiese din documentele ce au fost găsite în arhiva Părintelui, unele fiind scrise chiar de mâna preacuvioșiei sale)*, Cu binecuvântarea I.P.S. Pimen, Arhiepiscop al Sucevei și Rădăuților, Editura Plumb, Bacău, 2000, pp. 45-58.

[6] Este vorba despre Ștefan (n. noiembrie 1942), preot la Biserica „Adormirea Maicii Domnului” din Slobozia-Ciorăști, jud. Vrancea, Alexandru (n. 9 martie 1945 - m. 11 august 2020), preot paroh la „Biserica Adormirea Maicii Domnului” din centrul comunei Boroaia și Ioan (n. iunie 1948), preot paroh la Biserica „Sf. Gheorghe” din Botești-Horodniceni, jud. Suceava. Preot Alexandru Argatu, *loc. cit.*, pp. 24-31.

[7] Este vorba despre Gabriela, născută în noiembrie 1943, la Oniceni, comuna Forăști, căsătorită cu Ioan Florea, preot la la parohia din Cărpinet, jud. Bihor și Ana, născută în martie 1947 la Boroaia, căsătorită în anul 1969 cu fiul preotului Neculai Iftimiu din Vicovu de Jos, Adrian Iftimiu, paroh la Parohia Mănăstioara, jud. Suceava, Parohia Vicovul de Jos și Parohia Sf. Neculai din Suceava. Ulterior a fost numit director la Seminarul „Veniamin Costachi” din Suceava, unde Ana va activa ca bibliotecar. Preot Alexandru Argatu, *loc. cit.*, pp. 29-30.

[8] Arhivele Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității (în continuare se va cita A.C.N.S.A.S.), Fond Operativ, dosar nr.crt. 14712, ff. 1-4.

[9] Ibidem, Fond Informativ, dosar nr.crt. 195523, ff. 1-2.

[10] Ibidem, ff. 18-20.

[11] Ibidem.

[12] Justinian (Ioan) Marina (n. 22 februarie 1901, comuna Suești, jud. Vâlcea - m. 26 martie 1977, Mănăstirea „Radu Vodă” București). După terminarea școlii primare, a studiat la Seminarul Teologic „Sfântul Nicolae” din Râmnicu Vâlcea

(1915-1923), apoi la Facultatea de Teologie Ortodoxă din București (1925-1929). Începând cu anul 1923, a fost învățător în localitățile Olteanca și Băbeni, jud. Vâlcea, până în 1930. Între anii 1924 și 1932 a slujit ca preot în Băbeni, iar din 1932 până în 1933, a funcționat ca director al Seminarului teologic și preot slujitor la Catedrala episcopală din Râmnicu Vâlcea. Din 1933 până în 1945 a fost preot paroh la Biserica „Sfântul Gheorghe” din Râmnicu Vâlcea. Rămas văduv, la 30 iulie 1945, a fost ales arhiepiscop-vicar al Arhiepiscopiei Iașilor, cu titlul „Vasluianul”, iar între lunile august-septembrie 1947 a fost locțiitor al scaunului mitropolitan din Iași. La 19 noiembrie 1947 este ales arhiepiscop al Iașilor și mitropolit al Moldovei și Sucevei. La 24 mai 1948 a fost ales Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Ungrovlahiei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, păstorind până la moarte (1977). A inițiat canonizarea mai multor sfinți români (28 februarie 1950) și generalizarea cultului sfinților cu moaște în România. A inițiat editarea unui nou *Statut de organizare și funcționare a Bisericii Ortodoxe Române* (1948) și a unor *Regulamente* bisericești cuprinse în volumul *Legiuri bisericești*. A reorganizat învățământul teologic (două institute universitare și șase seminarii), a construit Așezământul „Sfânta Maria” de la Mănăstirea Techirghiol, înființând și Așezămintele de asistență socială la Mănăstirea Dealu și Mănăstirea Viforâta. De asemenea, a promovat relațiile ecumenice cu Bisericile Orientale, Bisericile Occidentale și Organizațiile creștine internaționale și a organizat parohiile din diaspora română. În timpul păstoririi sale, în România au fost construite din temelie 302 biserici noi și au fost restaurate în jur de 2.300 biserici. *Patriarhul Justinian Marina*, pe site-ul Bisericii Ortodoxe Române, accesat pe 19 martie 2026, la ora 19.15.

[13] A.C.N.S.A.S., Fond Informativ, dosar nr.crt. 195523, f. 67.

[14] Ibidem, f. 68.

[15] Ibidem, ff. 65-66.

[16] Ibidem, ff. 79-80.

[17] Ibidem, ff. 91-92.

[18] Ibidem, f. 95.

[19] Paul Bălan, *loc. cit.*, p. 162.

[20] A.C.N.S.A.S., Fond Informativ, dosar nr.crt. 0195523, f. 107.

[21] Ibidem, f. 108.

[22] Ibidem, ff. 111-112.

[23] Calinic Argatu (n. 6 iunie 1944 la Cracăul Negru, comuna Crăcăuani, jud. Neamț). A studiat la Seminarul Teologic al Mănăstirii Neamț (1959-1964) și la Institutul Teologic de grad Universitar din Sibiu (1964-1968), absolvind cu lucrarea de licență *Lupta profeților împotriva formalismului*, scrisă sub îndrumarea părintelui profesor Nicolae Neaga. Pe 6 septembrie 1964 a fost hirotonit diacon celib, apoi preot, la 8 septembrie 1964. În perioada 1964-1971 a slujit ca preot în parohiile Tioituri și Inău din Transilvania. A fost tuns în monahism

la Mănăstirea Căldărușani din jud. Ilfov în decembrie 1971, primind numele Calinic. A îndeplinit ascultările de muzeograf și secretar al mănăstirii de metanie (1972-1974), apoi a fost transferat la Mănăstirea Cernica (1974-1977). A fost starețul Mănăstirii Sinaia (1977-1981) și ulterior al Mănăstirii Cernica (1981-1985). Pe 12 februarie 1990, Sfântul Sinod a decis reînființarea Episcopiei Argeșului, cu jurisdicție peste județele Argeș și Teleorman. Ca locțiitor de episcop, pe 4 aprilie 1990, a fost numit arhiepiscop vicar Calinic Argatu Argeșeanul. Pe 27 septembrie 1990 ierarhul a fost ales episcop eparhiot și înscăunat în 18 noiembrie 1990. Prin ridicarea Episcopiei Argeșului și Muscelului la rangul de Arhiepiscopie, în anul 2009 a devenit arhiepiscop. Mihail Pătrășcanu, *IPS Calinic împlinește 35 de ani de la întronizarea ca arhiepiscop al Argeșului și Muscelului*, articol publicat pe *Basilica.ro* pe 18 noiembrie 2025.

[24] A.C.N.S.A.S., Fond Informativ, dosar nr.crt. 0195523, ff. 115-116.

[25] Ibidem, f. 116.

[26] Ibidem, f. 120.

[27] Ioan Alexandru (n. Ion Șandor, 25 decembrie 1941, Topa Mică, jud. Cluj – m. 16 septembrie 2000, Bonn, Germania) – poet, publicist, eseist și om politic român, co-fondator al Grupul de Rugăciune din Parlamentul României și fondatorul Mișcării „Pro Vita”. Absolvent al Liceului „George Barițiu” din Cluj (1962) și al Facultății de Filologie din București (1968), a debutat cu poezie în revista „Tribuna” (1960). În cursul studenției a fost redactor la revista „Amfiteatru”. Obține o bursă Humboldt în Germania, recomandată de filosoful Heidegger și urmează cursuri de specializare în filosofie, teologie, filologie clasică (limba și literatura greacă și ebraică) și istoria artei la Freiburg, Basel, Aachen și München. A ținut seminarii de poezie comparată și cursuri de limbă și civilizație ebraică veche la Universitatea din București și de spiritualitate bizantină la Institutul de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu”. Membru al Uniunii Scriitorilor din România (1964) și al Uniunii Internaționale de scriitori Die Kogge (1979), a fost premiat de societatea japoneză „Soka Gakkai” pentru promovarea valorilor morale. În noaptea de 21 decembrie 1989 a purtat Crucea și Icoana Mântuitorului Iisus Hristos printre soldați, răniți și participanții la Revoluție, din Piața Romană până în Piața Unirii. Pentru atitudinea, curajul, rezistența și mărturia creștină de care a dat dovadă în timpul regimului comunist, a primit din partea Congresului SUA drapelul american „Old Glory”, arborat pe Clădirea Congresului SUA pe 31 august 1993, în cinstea României. Sursa: *Editura Doxologia*, accesată pe 19 martie 2026, ora 13.20.

[28] A.C.N.S.A.S., Fond Informativ, dosar nr.crt. 0195523, ff. 123-124.

[29] Gheorghe Calciu-Dumitreasa (n. 23 noiembrie 1925, Mahmudia, Tulcea – m. 21 noiembrie 2006). Înscriș la Facultatea de Medicină din București (1946), în mai 1948 a fost arestat cu acuzația de tipărire de manifeste anti-comuniste, dar și de ajutorarea unor lideri ai studențimii naționaliste. Condamnat la opt ani de închisoare și transferat la penitenciarele Pitești (februarie 1949), Gherla (1951), și ulterior la Jilava, a continuat să suporte cu stoicism teroarea „reeducării”. Eliberat în 1963, cu domiciliu obligatoriu la Vișoara, va fi urmărit permanent de Securitate, refuzând orice colaborare. În 1967 și-a luat licența în Filologie, apoi, cu sprijinul Patriarhului Justinian, a urmat Teologia și a fost hirotonit, așa cum își promisese în detenție. În 1978, în Postul Paștelui, a luat poziție publică împotriva demolării bisericilor și a ținut seria de predici cunoscută sub numele „Cuvinte pentru tineri”. Îndepărtat de la Seminar, Securitatea a încercat fără succes să îl compromită. Rearestat pe 10 martie 1979, fiind acuzat de implicare în Sindicatul Liber al Oamenilor Muncii din România, a fost condamnat la 10 ani. A trecut prin psihiatrie, apoi a fost mutat la Aiud, într-o celulă cu deținuți de drept comun, cărora li s-a cerut să îl ucidă. În urma presiunilor internaționale venite de la Ronald Reagan, Margaret Thatcher și Papa Ioan Paul al II-lea, în 1984 a fost eliberat, în 1985 fiind obligat să părăsească țara împreună cu familia. Caterisirea decisă de BOR în 1984 a fost ridicată zece ani mai târziu de Patriarhul Teoctist. Ajuns în SUA, a lucrat inițial ca muncitor necalificat, apoi a preluat conducerea unei parohii ortodoxe din Washington, fiind primit la Casa Albă atât de Ronald Reagan, cât și de George Bush Sr. După Revoluție a revenit anual în România. A murit pe 21 noiembrie 2006, fiind înmormântat, potrivit dorinței

sale, la Mănăstirea Petru Vodă din județul Neamț. *19 ani de la trecerea la Domnul a părintelui Gheorghe Calciu – Dumitreasa*, pe site-ul Agenției de știri *Basilica.ro*, accesat pe 19 martie 2026, la ora 13.40.

[30] A.C.N.S.A.S., Fond Informativ, dosar nr.crt. 195523, f. 185.

[31] Nicolae Stroescu-Stînișoară (n. 1 noiembrie 1925, Târgu-Jiu – m. 27 iunie 2014, München) a fost directorul Secției române de la radio „Europa Liberă” și realizator al emisiunilor „Lumea creștină”. Absolvent al Colegiului „Carol I” din Craiova și al unor cursuri de drept și filosofie la Universitatea din București, cu licența și doctorat în filosofie la München. După cel de-al Doilea Război Mondial s-a implicat în activitatea unei organizații anticomuniste, motiv pentru care a fost urmărit de Securitate. A stat ascuns 13 ani, iar în 1964 s-a predat autorităților comuniste. Închis și cercetat la închisoarea Malmaison, a fost eliberat după scurtă vreme din motive de sănătate și ca urmare a unui decret de eliberare a deținuților politici. În septembrie 1969 a emigrat în Germania, unde și-a reluat studiile în filosofie. În 1972 devine colaborator al „Europei Libere”, în 1978 este angajat ca redactor, în 1982 devine director adjunct, iar în perioada 1988-1994 a fost director al Departamentului român. După 1989 a publicat în România volumele *Pe urmele Revoluției* (1991), *În zodia exilului. Fragmente de jurnal* (1994), *La răscruce. Gânduri spuse la Radio „Europa Liberă” și în „Jurnalul literar”* (1996), *În zodia exilului. Întezăriri. Fragmente de jurnal* (1998), *Vremea încercuirii*, Vol. I, *Urmărirea* (2001), *Vremea încercuirii*, Vol. II, *Ancheta* (2002), *Vremea încercuirii*, poeme (2002) și o serie de interviuri acordate jurnalistului Andrei Crăciun, adunate în volumul *Povestea „Europei Libere”*. Nicolae Stroescu-Stînișoară – *biografia autorului*, pe site-ul *Europa liberă România*, accesat pe 25 martie 2026, la ora 08.20.

[32] Episcopul vicar Roman Stanciu (din botez Radu) (n. 3 martie 1921 satul Brătia, comuna Axintele, jud. Ialomița – m. 12 februarie 1994, Mănăstirea Cernica). După absolvirea primelor patru clase în satul natal, în 1932 a intrat în obștea Mănăstirii Cernica, unde în perioada 1933-1941 a urmat cursurile Seminarului monahal. Tuns în monahism pe 5 august 1940 de către arhimandritul Chesarie Păunescu, pe 29 decembrie 1940 a fost hirotonit ierodiacon pe seama Mănăstirii Cernica, de către Mitropolitul Gurie Grosu. Ca bibliotecar al mănăstirii, a avut în custodie muzeul mare și casele memoriale ale Sfinților Calinic și Gheorghe de la Cernica. În 1945, după terminarea cursurilor Facultății de Teologie, a urmat Facultatea de Farmacie (1945-1950) și alți trei ani ca student la Facultatea de Geografie din București. A lucrat ca șef de Serviciu Tehnic la Atelierele Patriarhiei de la Mănăstirea Plumbuita (1 octombrie 1950 – 1 iulie 1952), iar în perioada iulie 1952 – 1 noiembrie 1952 a fost secretar al Mănăstirii Cernica, făcând uneori practică la farmacia Spitalului Cantacuzino. În perioada 1 decembrie 1952 – 1 aprilie 1959 a fost detașat la Mănăstirea Căldărușani, unde era multă nevoie de rugăciune și lucrare administrativă. La 9 aprilie 1953, după 13 ani de slujire ca ierodiacon, a fost hirotonit ieromonah pe seama Mănăstirii Căldărușani, de Episcopul vicar Teoctist Botoșăneanul, viitorul Patriarh al României. A primit rangul de protosinghel la 28 decembrie 1957 la Căldărușani. Începând cu 1 aprilie 1959 a fost numit stareț al Mănăstirii Cernica, pe 15 septembrie 1963 fiindu-i conferit rangul de arhimandrit. La 9 iunie 1973 a fost ales Episcop vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, iar la 15 august a fost hirotonit arhiepiscop în Catedrala Patriarhală de către Patriarhul Justinian. Sorin Ionițe, *Episcopul vicar Roman Stanciu, trei decenii de la mutarea la Domnul: Era iubitor al liniștii și rugăciunii*, pe site-ul Agenției de știri *Basilica.ro*, accesat pe 19 martie 2026, la ora 14.10.

[33] A.C.N.S.A.S., Fond Informativ, dosar nr.crt. 0195523, ff. 130-131.

[34] Ibidem, ff. 132-133.

[35] Chesarie Gheorghescu (n. 12 martie 1929, comuna Oșești, jud. Vaslui – m. 14 iunie 2017, Mănăstirea Dintr-un Lemn, jud. Vâlcea). Născut într-o familie de oameni sărmani, la vârsta de 16 ani Constantin a intrat frate la Mănăstirea Cozia, unde l-a cunoscut pe starețul arhimandrit Ghermano Ghineață, care l-a trimis, împreună cu Gamaliil Vaida, ca învățăcel la Seminarul monahal de la Mănăstirea Neamț. După ce în 1955 a terminat studiile ca șef de promoție, s-a înscris la Facultatea de Teologie din București și a primit o bursă de studii la Moscova, împreună cu foștii săi colegi Lucian Florea și Epifanie Norocel. La

întoarcerea în țară a călătorit la Atena, unde a mărturisit realitățile triste pe care Biserica și monahismul din România le trăiau în acea vreme. Ajuns la București, a fost arestat de autoritățile comuniste pentru că a criticat în presa occidentală Decretul nr. 410/1959. Condamnat la 10 ani de închisoare pentru trădare de patrie, a cunoscut calvarul închisorilor comuniste la Jilava, Dej și Gherla, fiind eliberat în anul 1964. După ieșirea din închisoare, a urmat cursurile de doctorat la Institutul Teologic de Grad Universitar din București, sub îndrumarea părintelui profesor Dumitru Stăniloae. În 1980 a obținut titlul de doctor cu teza „Învățătura ortodoxă despre iconomia dumnezeiască și iconomia bisericească”. Ulterior a fost profesor de Dogmatică și Studiul Biblic și director la Seminarul Teologic Ortodox din Curtea de Argeș, perioadă în care a scris mai multe studii și articole în diferite publicații ale BOR. În perioada 1977-1988 a activat ca exarh al mănăstirilor din Arhiepiscopia Bucureștilor, slujind în această perioadă la Catedrala Patriarhală. O vreme a locuit la Mănăstirea Radu Vodă, împreună cu arhimandritul Veniamin Micle, iar apoi în căminul monahal al Catedralei Patriarhale. După anul 1989 a viețuit pentru un timp la Mănăstirea Curtea de Argeș, apoi s-a retras la Mănăstirea Dintr-un Lemn. A călătorit de mai multe ori, însoțit de grupuri formate din monahi și credincioși, la Ierusalim. † Timotei Prahoveanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, *Slujitor al monahilor într-o vreme de prigoană a Bisericii*, publicat pe 22 iunie 2017 în ziarul *Lumina*.

[36] A.C.N.S.A.S., Fond Informativ, dosar nr.crt. 0195523, f. 135.

[37] Ibidem, f. 139.

[38] Ibidem, ff. 144-145.

[39] Ibidem.

[40] Ibidem, ff. 148-149.

[41] Ibidem, ff. 150-151.

[42] Ibidem.

[43] Teofil Panait (n. 4 aprilie 1953, sat Varnița, comuna Șirna, jud. Prahova – m. 13 februarie 1996). În anii 1960-1968 Dumitru Panait a urmat școala generală în satul natal, după care a fost admis la Seminarul Teologic din București. În toamna anului 1973 a intrat la Institutul Teologic din București, pe care l-a absolvit în iunie 1977, fiind declarat licențiat în teologie, cu lucrarea de licență *Ion Popescu Pasărea. Viața și opera*. La 1 septembrie 1977, s-a închinoviat la Mănăstirea Secu, jud. Neamț, unde a fost numit supraveghetor muzeu. La 7 ianuarie 1978 a fost tuns în monahism, primind numele Teofil, iar la 30 iulie, același an, a fost hirotonit ierodiacon. La 1 septembrie 1978 a fost transferat în postul de diacon la Catedrala Mitropolitană din Iași. În octombrie 1978 s-a înscris la doctorat la Institutul Teologic din București. La 7 februarie 1979 a plecat cu o bursă în Irlanda, oferită de Secretariatul pentru Unitatea Creștină de la Vatican, unde a studiat Teologia morală, la Universitatea Pontificală *Sfântul Patrick* din Maynooth. La sfârșitul celor trei ani de studii a primit titlul de *Licențiat în Teologia sacră*, susținând lucrarea „*Caracterul comunitar și personal al pocăinței*”. Revenit în țară la 1 februarie 1982, și-a reluat activitatea la Catedrala Mitropolitană din Iași. Pe 14 martie 1982 a fost hirotonit ieromonah, acordându-i-se și rangul de protosinghel. De la 1 aprilie 1982 a devenit succesor al arhimandritului Vasile Cornilă în postul de superior al Așezămintelor Românești de la Ierusalim și Iordan, cu rangul de arhimandrit. Revenit în țară la 18 decembrie 1985, a funcționat ca stareț al Mănăstirii Cernica, preot duhovnic la Mănăstirea Ciorogârla-Samurcășești, reprezentant al BOR pentru probleme de caritate și filantropie în Asociația Bisericilor Creștine din România (AIDROM) și preot slujitor la Mănăstirea Antim. † Timotei Prahoveanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, *Arhimandritul Teofil Panait, în slujba Așezămintelor Românești din*

Țara Sfântă, publicat de ziarul *Lumina* pe 7 ianuarie 2015.

[44] Teoctist Arăpașu (n. 7 februarie 1915, în Tocileni, jud. Botoșani – m. 30 iulie 2007, București). Născut al zecelea din cei 11 copii ai unei familii evlavioase, după terminarea școlii primare în satul natal, a intrat ca frate de mănăstire la Vorona (1928) și Neamț (1931). Între anii 1932 și 1940 a fost elev al Seminarului monahal de la Cernica. Tuns în monahism în anul 1935 la Mănăstirea Bistrița, jud. Neamț, cu numele Teoctist, doi ani mai târziu, a fost hirotonit ierodiacon. Între anii 1940 și 1945 a urmat cursurile Facultății de Teologie Ortodoxă din București. După terminarea studiilor de licență, la 1 martie 1945 a fost hirotonit ieromonah la Iași, iar un an mai târziu, a fost hirotesit arhimandrit. Între anii 1945 și 1947 a urmat cursurile Facultății de Litere și Filosofie din Iași. A fost, pe rând, mare ecleziarh al Catedralei mitropolitane din Iași, exarh al mănăstirilor din Arhiepiscopia Iașilor (1946-1948) și vicar administrativ al aceleiași eparhii (1948-1950). În 1950 a fost ales Episcop-vicar patriarhal, purtând numele de „Botoșăneanul”. În această perioadă a fost secretar al Sfântului Sinod și rector al Institutului Teologic din București (1950-1954). Pe 28 iulie 1962 a fost ales Episcop al Aradului iar la 28 ianuarie 1973, Arhiepiscop al Craiovei și Mitropolit al Olteniei. Pe 25 septembrie 1977 a fost ales Arhiepiscop al Iașilor și Mitropolit al Moldovei și Sucevei. La 9 noiembrie 1986 a fost ales Patriarh al BOR. A primit vizita Papei Ioan Paul al II-lea la Patriarhia Română (7-9 mai 1999), prima vizită a unui papă într-o țară majoritar ortodoxă, și a fost primit de același papă la Vatican, în octombrie 2002. Reluând ideea construirii Catedralei Mântuirii Neamului, a obținut cele 11 ha necesare pe Dealul Arsenalului din București. Membru de onoare al Academiei Române (17 decembrie 1990), a publicat numeroase articole și studii, apărute în reviste de specialitate, dar și volumele *În slujba ortodoxiei românești, a năzuințelor de unitate națională și de afirmare a culturii române: Mitropolitul Iacob Putneanul, 1719-1778* (Neamț, 1978), *Pe treptele slujirii creștine*, în 15 volume, cuprinzând omilii, cuvântări și meditații, *Slujind altarul străbun* (București, 1992), *Sfinți români și apărători ai legii strămoșești* (București, 1987), *Biserica Ortodoxă Română. Monografie album* (București, 1987).

[45] A.C.N.S.A.S., Fond Informativ, dosar nr.crt. 0195523, f. 153.

[46] Ibidem, ff. 154-155.

[47] Ibidem, f. 152.

[48] Octavian Popescu (n. 29 septembrie 1916, în comuna Dobrești-Furești, jud. Muscel/Argeș – m. 24 noiembrie 1994, București). Absolvent al Seminarului Central din București (1936) și al Facultății de Teologie Ortodoxă din București (1940), a deținut demnitatea de protoiereu al Protoieriei 2 Capitală (din anul 1965) și ulterior pe cea de consilier și vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor. Ca preot, a slujit inițial la Biserica „Sf. Ilie” - Grant din București, de unde în anul 1955 a fost transferat la Biserica „Sf. Elefterie” pentru a ajuta la finalizarea lucrărilor la noul locaș, rămânând aici până la trecerea la cele veșnice.

[49] A.C.N.S.A.S., Fond Informativ, dosar nr.crt. 0195523, f. 157.

[50] Ibidem, ff. 160-161.

[51] Ibidem.

[52] Arhimandritul Lavrentie Gâță este actualul stareț al Mănăstirii Căldărușani.

[53] A.C.N.S.A.S., Fond Informativ, dosar nr.crt. 0195523, f. 162.

[54] Ibidem, f. 163.

[55] Ibidem, f. 164.

[56] Paul Bălan, *Părintele Ilarion, Argatul Domnului*, Prefață de Pr. dr. Răzvan Cătălin Benzal, Editura „Școala Ardeleană”, Cluj-Napoca, 2022, p. 25.

[57] Preot Alexandru Argatu, *loc.cit.*, p. 83.